

حیات

هیاره دایمیه... دیار دایمیه... حیات قانلم...! - نیجه -

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینکی یاشده کی دائرة

استانبول بورسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نومروده
دائرة مخصوصه

نسخه سی هربرده ۱۰ غرورده
سته کی پوسته ایله ۵ لیرا
(اجنئی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بورسه
مراجعت ایدیلیر
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرئیدر

صافی : ۳۵

آنقره ، ۲۸ تموز ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

لوزان معاهده سی

تورک استقلال حری ، ۲۴ تموز ۱۹۲۳ ده
لوزان معاهده سنک امضالانمسیله قطعی و حقوقی
افاده سنی استحصال ایتشد. لوزان معاهده سنی
موضوع بحث ایدرکن ، اونک ماهیت و معناسنی
ایجه آ کلامق ایچون ، اولو اولارق دوغان سهور
معاهده سنی ده دائما کوزاوکنده طوتمق ایجاب ایدر.
یالکز عثمانلی ایمپراطور لفتک ده کیل ، تورک ملتک ده
جحت اعدامنی تشکیل ایدن سهور معاهده سی
۱۰ اغستوس ۱۹۲۰ ده امضالانمشدی او تاریخدن
۱۹۲۳ تموزینه قدار تورک ملتک عسکری
و سیاسی جهه ده کوسترمش اولدینی فداکارلق
و موفقیت ، آنجق تورک وصفیله و غارینک دهاسیله
ایضاح ایدیله بیله جک درجه ده علوی و پارلاقدر.
حرب ساحه لرنده تورک لری ذلت و اسارته
اجبار ایدمه مین دوشمان دولتر ، استانبولک
اشغالندن صوکر ا حیل و فساد ایله ، سرایی
و باب عالی بی کندی حسابلرینه چالیشدیرمق
صورتیله مقصدلرینه نائل اولمای قوردیلر و تورک
چووقلرینی بری برلرینه قیردیرارق هدفه
وصولی دایم قولای بولدیله . او آجی کونلری
دوشوندکجه بویلانده کی شیطنتی و تطبیقی خصو.
صنده کی موفقیتی دهشتله تخطر ایتمک قابل ده کیلدر.
بویوک غارینک و عصمت پاشانک تورک ملتیه
هدیه ایتدکلری لوزان معاهده سنک قیمت و اهمیتنی
ادراک ایچون سهور معاهده سیله بزه احضار ایدیلک
ایسته نیلن عاقبتی و اوندن صوکر لوزان معاهده سنک

توثیق ایتدیکی وضعینی خلاصه مقایسه ایتک لازمدر.
سهور معاهده سی هیئت عمومی سنک افاده ایتدیکی
معنا ، عصری بردولت مفهومنی اساسندن یقیور ،
هر طرفدن پارچالادینی تورک وطننده بیله تورکی
أسیر و ذلیل بر موقعه دوشور و یوردی . بویوک
غازینک ، تعبیری وجهله « تورک وطنک کوز
بیکی اولان استانبول » سهور معاهده سی موجبنه
کویا تورک لره بر اقلیوردی . فقط بونک ایچون
احتوا ایتدیکی شرط حیثیت و شرفنی ییلن بر
ملت ایچون قابل قبول اولمایا جق درجه ده آغیردی ،
فی الحقیقه معهود معاهده نک ۳۶ نجی ماده سنک
۲ نجی فقره سی شویله ایدی : « ... مع مافیه حکومت
عثمانیه بومعاهده ایله معاهدات و مقاولات متممه
احکامنه - بالخاصه عرقی ، دینی و لسانی اقلیتلرک
حقوقه - صادقانه بر صورتده رعایت ایتمکده
تجویز قصور ایتدیکی تقدیرده ، دول متفق
آنفالذکر تعهدی تعدیل ایتک حقنی صراحة
محافظه ایدرلر و حکومت عثمانیه ده بوبابده اتحاد
ایدیله جک اولان کافه مقرراته شیمیدین مماشات
ایتمکی تعهد ایلر . دیمک ، هر هانکی برروم ، یارمنی ،
خفیف بریایغارا قوبارنجه و یا خود تورکیه نک قانی
امن لوانتین اجنیلردن بری یوزده ایکوز فائض
آلامایجه استانبولک مقدارتی موضوع بحث
اولاجق و دولت ده وریله جک قرارلر هر حالده
اطاعت ایدم جکدی ! . بوکون بلکه ده تبسم
واستهزا ایله تلقی ایتدیکمز بوماده ، بوندن یدی
سنه اول آجی کوز یا شلریله او قودیمز بر حقیقتدی ،
اوزماندن بری روح و شرف اوقادار بوکسهلمش
ایسه ، اونی بویوک غازی به و قدرتی باش و کیلنه مدیوتز .
تورک وطنک حیات و قدرت منبعلرینی
کیره ن اجنئی امتیازلری ، سهور معاهده سی
موجبنه یالکز اعاده تأسیس ایدیله یور ، حدود
و شمولی ده توسیع اولنویوردی . .

۲۶۱ نجی ماده بومامتیازلرک ۱۸ اغستوس ۱۹۱۴
تاریخنده بونلردن استفاده ایتمین دول متفقیه ده
تشمیل اولناجقنی تصریح ایدیوردی . دیمک
ارمنستان تبعه سندن برارمنی ، یونانی برروم ، حجازلی
بر عرب .. ده « أسیر تورک لره » آراسنده « افندی ،
صفیله دولاشاجقدی . فقط بونا قابل تحیل اضطرابلر ،
ذللر ، قورقور .. برقارا بولوط کی یرتیلوب ،
آتشنی یاغدرمادن تورک وطنندن اوزا قلاشدی .
آناطولیده دوغان تورک کونشی ، بویوک غازی ،
اونی تورک افکلردن قوغدی و لوزان معاهده سیله
بزه مستقل و سربست بر یورد بخش ایتدی .
بو یورد ، بین الملل حیات ساحه سنده هر هانکی
بر اوروپالینک وطنی قدار حائز شرف و حقوقدر .
لوزان معاهده سنه کمنجه به قدار تورکیه ،
قوتلی زمانلرنده بیله ، نیم مدنی دوللردن
عد ایدیلیر ، و مساوی معامله کورمزدی . .
بوتقریق ، دین ، ذهنیت و مدنیت فرقلری ایله
ایضاحه چالیشان حقوق و سیاست عالمری واردی .
تورکیه عصر لرجه ، آوروپا حقوق دولندن
استفاده ایچون چیرپنمشدی . . نهایت قریم
محاربه سنک ختامنی متعاقب انعقاد ایدن ۱۸۵۶
پارس قونفرم سنده تورکیه نک ، متفقلری اولان
انکلتزم و فرانسه نک مظاهرتی ایله ، آوروپا
حقوق عمومی سندن استفاده سی اساسی قبول ایدلمش
ایسه ده بویالکز کاغد اوزرنده فالمش و فعلیات
ساحه سنده تحقق ایتمه مشدی . . تورکیه آنجق
عزم و قدرتنک بین الملل بروشیقه سی اولان لوزان
معاهده سی ایله مدنی دولت مفهومک کنیدیسی
ایچون ده تطبیقی ضروری اولدینی قبول ایتدیوردی . .
ایشته لوزان معاهده سنک دیباچه سنده بوکا طائد
حکم : « .. و بومناسباتک دولتلرک استقلال و حاکمیت
حرمت اساسنه مستند اولسی و جوبنی ملاحظه ایدرک

ادبی تدقیق

تورک ادبیاتنه

لیریک نوع

« لیریک » کلهسی لاینجه « lyricus » دن آئمشدرکه اسکی یونانجهده اصل « lurikos » در . کله نك اشتقاق ایتدیکی « lyre » معروف برچانی در . بو چالنییه لاینجهده « lyra » اسکی یونانجهده « lura » ده نیلوردی . ادبیاتزده بوکی بدیی اصطلاحلر ، تعبیرلر قولانیلمق مجبورچی باش کوسترنجه « لیر » « رباب » و « لیریک » « ربابی » تعبیرلریله ترجمه وافاده ایدیلک ایسته نیلمشدر . حسین دانش بکک « لیریک » ی « غنائی » دییه ترجمه ایتدیکنی خاطر لیورم . « قاموس » رباب ایچون « سحاب وزنده در » دیورور برقاچ مدلولندن سوکرا « وکانجه تعبیر اولونان سازه دینور . نسبتده ربابی دینور . محمود بن عبدالله الواسطی الربابی کانجه چالنده بک ماهر اولغله آکا نسبت اولونمشدر . اولیاده مزبور ضرب مثل اولمشدر . دیه علاوه ایدیور . « فرهنگ ناصری » « قاموس » ی تأییداً « ر » نك فتحه ایله او قوناجنی اشارت ایتدکن سوکرا « ساز معروف » دیور و عجمجه « رواره » دن معرب اولدیغنی قید ایدیور . فرهنگ شعوری ینه (ر) نك فتحه سنی قبول ایده درک « مشهور سازدر . عربیدر . فارسی ششادر اما بو عبارتله استعمالی شایعدر « دیمکده ، « ششتا » ایچونده « ترکیده چشته دبدکلری سازدرکه ششدر دخی دیرلر . بعض فرهنگده رباب معناسه در » مطالعه سنی یورونمکده در . شمس الدین سامی بک « Lyre » کله سنک قارشینه « بریط ، چنک » لفظلرنی قومیشدر . قاموس ترجمه سی « البریط : جعفر وزنده عودا سمیدرکه ساز انوعندن لاغوته و ترکی قیدمه قپوز دبدکلری سازدر . بریط فارسی معربیدرکه قاز کوکی دیمکدر . بالتنبیه اطلاق اولمشدر « مطالعه سنی یورونور . « چنک » ایچون « فرهنگ ناصری » برچوق معنالی میانده آلا « اگری » دیمک اولدیغنی کوستره درک مشهور بر سازه بو معنادن آلتهرق ویرلیدیکی قید ایدیور .

بوکون « لیریک » وصفی ، بر دویغوبی چوق پرواسر ، چوق سربست - یعنی قلبدن دوغدیغنی کی - افاده ایدن ، ذهنی عنصرلردن مصفا جوشغون شعرلره و شاعرلره ویرلیمکده در . آوروپایی مؤلفلر هر لیریک شعرده عادتاً مشترک بر دامغا بولورلر : [لیریک شعر مطلقاً « spontanée » کندیلمکندن دوغمش « برماهیت عرض ایدر] دیرلر . هر ملنک ایلك شاعرلری اثرلرنی سازلرله ترنم ایدرلردی .

بو مقصدله بر معاهده عقدینه قرار ویرمشر و مرخص اولهرق ایشه ینه لوزان معاهده سنک ۲۸ نجی ماده سی : « طرفین عالین عاقدین تورکیهده قاپتولاسیونلرک کافه نقاط نظردن تماماً العاسنی هر بری کندیسنه تعلقی جهتدن قبول ایتدکلرنی بیان ایدرلر . » دیمک که اوج سنه اول خریطه طلمدن سیلنمی تقرر ایدن تورکیه اوج سنه صکره شرفلی وارلغنی ، قدرتلی استقلالنی بتون جهانیه تسلیم ایتدیره درک بین الملل حیاتده اخذ موقع ایتمشدر . انسان ، کندی اوجاغنی کوزلشدیره بیلیمک ، هر کون بر پارچه دهها سوسلیه بیلیمک ایچون اوله ، اوکا مالک اولمق ، اوراده خارجی مداخله دن آزاده بر حالد اوطور مق شرطدر . تورکیهده ، آنجق حریت حرکاته صاحب اولدیغنی بروطنده انکشاف و تعالی ایده بیلیدی . عصرلردنبری یاپیلان تجربه لر بزه بو حقیقتی پک کوزل اثبات ایتمشدر . نته کیم لوزان معاهده سنک تملنی قوردیغنی ، قادروسنی چیزدیکی تورکیهده ، درت سنه کی آز بر زمان ایچنده ، نهلر یاپیلما دی ؟ . . . تورک بیوکلری ، مستقل تورکیه ایده آلتی تحق ایتدیر . دکن صکره ، اونی اوروپانک الگمتدن و مترقی برملکتی ایله هم عیار قیلیمق مفکوره سنی ده عزم و متانت ایله تعقیبه باشلادیلر . . . بو مفکوره نك تحققی امرنده یاپیلوب تاریخنک حریت و تقدیر ایله قید ایده جکی انقلاب حرکتلرنک نقطه عزیمتی هیچ شبهه سز لوزان معاهده سیدر .

نه حاجت ، بو معاهده نك قوردیغنی تورکیه یی ، اونی آلتون قلم ایله امضالایان عصمت پاشا وجیز لسانی ایله همزدن کوزل اولهرق تصویر ایتمشدر : « متجانس ، یکنسق بروطن ، خارجه قارشنی غیر طبیعی قیوددن ، داخلده حکومت ایچنده حکومت افاده ایدن امتیازلردن مبرا بر وضعیت ، حق مدافعه سی مطلق ، منابیی مبذول ، سربست بروطن ... بو وطنک آدی تورکیه در . » بزلر بو وطنک اولادی اولقله مفتخرز ، بوافتحار و سعادتک قلبلرمزده تولید ایتدیکی منت و شکرانک ده آنجق ، تورک بیوکلرنک آجدیغنی مفکوره لر یولنده چالیشمقله افاده ایدیله بیله جکنی تقدیر ایدرز .

ن کی مسعود

« Lyre » لیر « ده بر ساز اولدیغنی ایچون ، سوکرالری کوکلدن کلن هیجانلری افاده ایدن شعرلره عمومیتله « لیریک » تعبیر ایدیلدی . اسکی یونانلیلر بویه سازی شاعرلرینه « آئده » دیرلردی . تورکلردن اوغوز بوی « اوزان » ، قیزغیرلر « باقیسی » آلتای تورکلری « قام » ... تعبیرلرنی قوللانمشدر . بونلر شعرلرنی « قوپوز » دینلن سازلرله ترنم ایدرلردی .

آئوغرافلرک تدقیقلردن اقتباس ایده درک کویریلی زاده فؤاد بک « تورک ادبیاتی تاریخی » نده بونلر حقنده بعضی معلومات ویریلور : « باقیسی ، عینیه بزم چالغیلر مرکز بویه نسل وضع ایتدکلری کی ، قوپوزی اوکنه قویار . و باصو کاننک یابنه مشابه بریایی اونک اوزرینه تماس ایتدیرر . قوپوزک اوزرینه ، بوکولش آت قیلندن ایکی کیریش کریمش و صاپنه برچوق دمیر زیللر ربط ایدلشددر . چالغیجی کان قیمیلا تندیغنی زمان ، شاقیردایان بر کورولتو حاصل اولور . باقیسی نك بوندن باشقا برده عصاسی واردرکه اوجنه دورت گوشه بر تاختاجق یرلشدیرلش و اطرافنه متعدد اوافق دمیر بارچالری آصیلمشدر . باقی افسونیه هم آهنگ بر تغنی رفاقتنده قوپوزی چالغه باشلار . سوکرا عصایی یا قالا یارق شدتلی بر رقص ائشاننده فیریلداق کی دوندوررکه ، بوسورتله ، مدھش بر کورولتو پیدا اولور . بونی اکثریا ایکی باقیسی برلکده اجرا ایدرلر : بری قوپوز چالار ، دیکری ده عصا ایله صیچر یارق رقص ایدر ... » [*]

بو « اوزانلر » ، « باقیسی لر » ساده شاعرده کیلیدیلر . بوتون کوزله صنعتلرک منشأی دینی آیتلر اولدیغنی ایچون بونلر عینی زمانده « اوفور وکی » و « هکیم » ایدیلر . زیلایارق ، هوبلایارق خسته لری ای اتمک چالیشیرلردی . نته کیم اسکی یونانلیلرک « آئده » لری ده هم شاعر ، هم برنوع پاپاس دیمکدی . کیت کیده شعر ، دیندن آریلش مستقل بر صنعت اولمشدر . اوزانلر ، کل زمان کیت زمان « عاشق » لره انقلاب ایتمشدرکه بونلرده آرتیق قدسی صفتی کوروغز . ساده شعرله موسیقی کوروغور .

اسکی یونانلیلر ده ایلك لیریک شاعرلر اساطیری برر موجودیت حالنده درلر . بونلرک آک اسکیلرندن بری « Orphée » اورفه « در . اورفه کویا میلاددن اون اوج ، اون درت عصر اول تراکیاده یعنی پاشا ایلنده دنیا یه کلشدر . کندیس بر معتاد بر « الهزاده » در . مصره سیاحت ایدیور . اوراده بریلان ، زوجه سنی طوپوغندن صوقارق تولدور و یور . اورفه زوجه سیله بولوشمق ایچون آخرته سفر ایدیور . فقط اورتابه قونیلان شرطه رعایت ایده میور . اوشرط شودر : آخرتدن عودت ایدنجیه قادار زوجه سنک یوزینه باقامق . شاعر دایانامیور ، باقیور و زوجه سندن ایدیا محروم قالیور . ایشه بو عظیم تأثر « اورفه » به « لیریک » شعرلر الهام ایدیور . شاعر مرثیه لرنی بوتون حیاتنده ترنم ایده درک یاشیور . اورفه نك نغمه لری حیوانلری ، نباتلری ، حتی قایالری وجده

[*] بویاده فضله معلومات آلق ایسته بن قارئلر فؤاد بکک کتابنک (۷۷) نجی صحیفه سندن اعتباراً بوتون دودنجی مبحثی اوقومالیدولر .